

Župančičeva ulica 3, p.p. 644a, 1001 Ljubljana

T: 01-369-6600

F: 01-369-6609

E: gp.mf@gov.si

www.mf.gov.si

Številka: IPP 007-108/2023
Ljubljana, 20. 2. 2023
EVA 2023-1611-0020
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Predlog Zakona o dopolnitvi Zakona o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji
S K L E P :
Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o dopolnitvi Zakona o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo in sprejetje po skrajšanem zakonodajnem postopku.
mag. Barbara Kolenko Helbl GENERALNA SEKRETARKA VLADE
Sklep prejmejo:
• Državni zbor Republike Slovenije • Ministrstvo za finance • Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
Vlada Republike Slovenije v skladu s 142. členom Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US in 111/21; v nadaljnjem besedilu: PoDZ-1) predlaga, da se predlog zakona obravnava po skrajšanem zakonodajnem postopku. Predlog zakona predstavlja manj zahtevno dopolnitev, kar prva alineja prvega odstavka 142. člena PoDZ-1 določa kot enega od razlogov za skrajšani postopek.
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
• Urška Cvelbar, generalna direktorica Direktorata za finančni sistem • mag. Robert Petek, vodja Sektorja za bančništvo • Teja Šuster, podsekretarka • mag. Primož Šešek, podsekretar
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
• Klemen Boštjančič, minister • Nikolina Prah, državna sekretarka • mag. Saša Jazbec, državna sekretarka • Tilen Božič, državni sekretar • Urška Cvelbar, generalna direktorica Direktorata za finančni sistem • mag. Robert Petek, vodja Sektorja za bančništvo • Teja Šuster, podsekretarka

- mag. Primož Šešek, podsekretar

5. Kratek povzetek gradiva:

Minister, pristojen za delo, je v januarju 2023 določil nov znesek minimalne plače, ki se je s sedanjih 1.074,43 evra bruto zvišal na 1.203,36 evra bruto (oziroma s 778 evrov neto na 878 evrov neto). Zaradi dviga minimalne plače se je v povezavi z makrobonitetnimi omejitvami kreditiranja potrošnikov, ki jih določa Banka Slovenije, čez noč znižala kreditna sposobnost potrošnikov. Sklep o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja potrošnikov v drugem odstavku 11. člena namreč določa, da mora potrošniku po plačilu vseh obrokov iz naslova kreditnih pogodb vsak mesec ostati najmanj znesek v višini 76 odstotkov minimalne bruto plače, kot jo določa zakon, ki opredeljuje minimalno plačo.

Banka Slovenije je tako pri določanju makrobonitetnih ukrepov glede omejitve kreditiranja potrošnikov določila tudi znesek, ki mora minimalno ostati potrošniku vsak mesec, sicer ne v postopku izvršbe, ampak po poplačilu vseh obrokov iz kreditnih pogodb, pri čemer se je glede višine tega zneska sklicevala na določbe Zakona o izvršbi in zavarovanju, ki takšen znesek določa v primeru izvršbe na denarna sredstva dolžnika.

S ciljem, da se čim prej pristopi k rešitvi nastale problematike, ki bi zagotavljala primerno zaščito potrošnikov, hkrati pa ne bi omejevala politike države glede minimalne plače, se predlaga sprememba Zakona o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema (ZMbNFS).

V 18. členu ZMbNFS se tako doda nov tretji odstavek, ki jasneje določa, da nadzorni organi pri izvajanju makrobonitetnega nadzora po tem zakonu, niso vezani na določbe glede omejitve izvršbe, kot jih določajo predpisi, ki urejajo izvršbo in zavarovanje.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: ☐ nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja ☐ razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna ☐ razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: /

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: /				
Gradivo nima finančnih posledic.				
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:				
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:			NE	
- pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin.				
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:				
• Skupnosti občin Slovenije SOS: NE • Združenju občin Slovenije ZOS: NE • Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE				
Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: /				
• v celoti, • večinoma, • delno, • niso bili še upoštevani.				

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
Klemen Boštjančič MINISTER	

Priloge:

- predlog zakona
- mnenje Službe vlade za zakonodajo z dne 6. 2. 2023
- mnenje Ministrstva za pravosodje z dne 6. 2. 2023
- pojasnila Ministrstva za finance z dne 13. 2. 2023

PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVI ZAKONA O MAKROBONITETNEM NADZORU FINANČNEGA SISTEMA

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 36/21, 81/22 – odl. US in 81/22 – odl. US; v nadaljnjem besedilu: ZIZ) v 102. členu opredeljuje omejitve izvršbe, in sicer lahko upnik za denarne terjatve z izvršbo seže na dolžnikove denarne prejeme ali prilive do take višine, da dolžniku ostane najmanj znesek v višini 76 % bruto minimalne plače.

Minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je skladno z Zakonom o minimalni plači (Uradni list RS, št. 13/10, 92/15 in 83/18; v nadaljnjem besedilu: ZMinP) v januarju 2023 določil nov znesek minimalne plače, ki znaša 1.203,36 evra, in se je povečal z dosedanjih 1.074,43 evra. ZMinP v 5. členu določa, da se minimalna plača enkrat letno uskladi najmanj z rastjo cen življenjskih potrebščin.

Banka Slovenije je novembra 2019 uvedla zavezujoči makrobonitetni ukrep, vezan na omejitev kreditiranja prebivalstva. Namen zavezujočega makrobonitetnega ukrepa, vezanega na omejitve kreditiranja prebivalstva, ki je bil prilagojen maja 2022, je vzpostaviti minimalne kreditne standarde za nova posojila in omejiti prekomerno zadolževanje potrošnikov. Za zaščito kreditogjemalec pred prekomernim kreditiranjem je bila tako nujna določitev zneska, ki naj bi po poplačilu kredita mesečno ostal kreditogjemalcu za kritje nujnih življenjskih stroškov. Ker je v obstoječi zakonodaji vprašanje nujnih življenjskih stroškov že urejeno v ZIZ, je Banka Slovenije za ta namen uporabila določila omenjenega zakona, ki je za določitev nujnih življenjskih stroškov uporabil minimalno plačo in v izhodišču kot nujne življenjske stroške določil 76 % bruto minimalne plače.

Skladno z drugim odstavkom 11. člena Sklepa o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja potrošnikov (Uradni list RS, št. 60/22) je Banka Slovenije določila, da mora potrošniku ne glede na višino dohodka, po plačilu vseh obrokov iz kreditnih pogodb vsak mesec ostati najmanj znesek v višini 76 % minimalne bruto plače. Z novo bruto minimalno plačo se je ta znesek povečal z 816,57 evra na 914,55 evra. Januarski dvig minimalne plače se je tako odrazil tudi v regulaciji kreditiranja prebivalstva: ker se je bistveno povišal znesek, na katerega ni mogoče poseči z izvršbo, se je v enaki višini povišal tudi znesek, ki mora ostati kreditogjemalcu na računu po odplačilu mesečne anuitete. S tem se je znižala kreditna sposobnost kreditogjemalec, predvsem tistih s prihodki, nižjimi od povprečne plače. Namen ZIZ, da torej zaščiti potrošnike pred prekomerno izvršbo, je posledično privedel tudi do njihove nižje kreditne sposobnosti.

Banka Slovenije je javno pojasnila, da učinke makrobonitetnih ukrepov ves čas spremlja in ukrepe prilagaja (nazadnje maja 2022). Pojasnila je, da obstoječi makrobonitetni ukrep ščititi kreditogjemalca pred mesečno obremenitvijo, ki bi presegla zakonsko določen minimalni znesek, potreben za preživetje, ter da se, upoštevajoč daljšo časovno obdobje, poleg minimalne plače povečuje tudi splošna raven plač,

kar povečuje kreditno sposobnost tudi ostalih kreditojemalcev. Banka Slovenije je hkrati predlagala nadaljevanje dialoga s pristojnimi institucijami glede iskanja rešitev, primernih tako za nove kreditojemalce kot za kreditojemalce, ki kredita niso zmožni več odplačevati.

Banka Slovenije je tudi pojasnila, da pri opredelitvi nujnih življenjskih stroškov sledi zakonodajalcu, natančneje omejitvam pri izvršbi skladno s 102. členom ZIZ, saj za drugačno ureditev nima ustrezne pravne podlage in torej pri uporabi vhodnega podatka v okviru določanja makrobonitetnih ukrepov, ki se navezujejo na odobravanje kreditov, sledi določbam ZIZ.

Čeprav je mogoče zastopati tudi pravno tolmačenje določb Zakona o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema (Uradni list RS, št. 100/13; v nadaljnjem besedilu: ZMbnFS), da Banka Slovenije pri sprejemanju makrobonitetnih ukrepov ni vezana na druge zakone, pa Banka Slovenije kot nadzorni organ temu stališču ne sledi, ampak zastopa pravno razlogovanje, da je pri določanju kreditne sposobnosti kreditojemalcev vezana na določbe glede omejitve izvršbe. V izogib različnim pravnim tolmačenjem narave in vsebine izdaje makrobonitetnih ukrepov nadzornih organov (kamor sodi tudi Banka Slovenije) se s predlagano dopolnitvijo 18. člena ZMbnFS zato izrecno določi, da nadzorni organi pri izvajanju makrobonitetnega nadzora po tem zakonu niso vezani na določbe glede omejitve izvršbe, kot jih določajo predpisi, ki urejajo izvršbo in zavarovanje. Tako bo Banka Slovenije lahko še bolj samostojno in avtonomno določala vsebino makrobonitetnih ukrepov tudi glede kreditiranja prebivalstva in pri tem ne bo nujno upoštevala kriterijev iz ZIZ, ampak bo naredila lastne ocene na podlagi poznavanja razmer na bančnem trgu in upoštevanja drugih okoliščin (nujni življenjski stroški).

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji

Cilj predloga zakona je odpraviti neposredni vpliv spremembe višine bruto minimalne plače na kreditno sposobnost gospodinjstev in zagotoviti primerno zaščito potrošnikov, hkrati pa ne omejevati politike države glede minimalne plače.

2.2. Načela

Načela predloga spremembe zakona so: načelo preglednosti, skrbnega in učinkovitega nadzora, ter načelo pravne jasnosti.

2.3. Poglavitne rešitve

Banka Slovenije pri določitvi makrobonitetnega ukrepa, vezanega na omejitve kreditiranja potrošnikov, glede zneska, ki mora vsak mesec ostati potrošniku po plačilu vseh obrokov iz kreditnih pogodb, upošteva tudi omejitve iz 102. člena ZIZ.

Z namenom večje določnosti glede pooblastil Banke Slovenije pri izdaji makrobonitetnih ukrepov, je smiselno v zakonu povsem jasno opredeliti, da za omejitve glede kreditiranja potrošnikov ne veljajo omejitve, ki so določene v primeru izvršbe na dolžnikove denarne prejeme. S tem namenom se dopolni 18. člen ZMbnFS in določi, da nadzorni organi pri izvajanju makrobonitetnega nadzora po tem zakonu niso vezani na določbe glede omejitve izvršbe, kot jih določajo predpisi, ki urejajo izvršbo in zavarovanje.

S predlagano dopolnitvijo bo lahko Banka Slovenije brez kakršnegakoli dvoma glede njenih pristojnosti prilagajala makrobonitetni ukrep glede omejitve kreditiranja potrošnikov neodvisno od sprememb višine (bruto) minimalne plače, ki se po zakonu, ki ureja minimalno plačo, usklajuje najmanj enkrat letno, in ki v primeru njenega povišanja zmanjšuje kreditno sposobnost potrošnikov. Banka Slovenije bo po uveljavitvi predlagane dopolnitve ZMbNFS tako lahko določila tudi drugo merilo za presojo zneska, ki mora na mesečni ravni ostati potrošniku (kreditojemalcu), npr. na podlagi ocene nujnih življenjskih stroškov. Banka Slovenije bo na tak način lahko svojo funkcijo sprejemanja in prilagajanja makrobonitetnih ukrepov izvajala na podlagi lastnih in drugih analiz oziroma ugotovitev ter ob upoštevanju ostalih predpisov, vezanih na bančni sistem. Posledično bo torej lahko sprejemala takšne makrobonitetne ukrepe, za katere bo ocenila, da so najprimernejši za slovenski bančni sistem, zadolženost prebivalstva in širšo finančno stabilnost.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun in za druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev, zato za izvajanje zakona dodatnih finančnih sredstev v sprejetem proračunu ni treba zagotoviti.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Države članice EU se v okviru makrobonitetnih omejitev poslužujejo instrumenta DSTI (debt-service-to-income) oziroma omejitve razmerja med letnim stroškom servisiranja celotnega dolga in letnim dohodkom potrošnika ob sklenitve kreditne pogodbe za stanovanjska in potrošniška posojila. Trenutno so to npr. Avstrija, Češka, Estonija, Francija itn. Na spletni strani Evropskega odbora za sistemska tveganja (ESRB)¹ je povzet pregled trenutno veljavnih ukrepov v tej zvezi. V nadaljevanju je povzet instrument DSTI pri nekaterih državah članicah EU. Iz primerjalne tabele ESRB ni zaslediti, da bi bil ukrep ESRB tako ali drugače vezan na minimalno bruto plačo.

Avstrija

Odbor za stabilnost finančnega trga (FMSB) je septembra 2018 določil kvantitativna merila za trajnostno kreditiranje pri financiranju nepremičnin (sporočilo o standardih trajnostnega kreditiranja). Posojilodajalci bi morali biti konzervativni pri izračunu dohodkov in izdatkov gospodinjstev posojilojemalcev, ko sprejemajo odločitve o posojilih, da zagotovijo, da servisiranje dolga ostane v razumnih mejah (referenčna vrednost ne presega 30 % do 40 % neto dohodka gospodinjstva). V ta izračun je treba vključiti samo preverjene, redne in vzdržne prihodke. Avstrijski urad za finančni trg (FMA) je nato avgusta 2022 določil zgornjo mejo 40 % za razmerje med servisiranjem dolga in dohodkom z izjemo v

¹ https://www.esrb.europa.eu/national_policy/other/html/index.en.html

višini 10 %. V obdobju šestih mesecev skupna vsota vseh na novo odobrenih posojil, ki spadajo v eno od zgoraj naštetih izjem, ne sme znašati več kot 20 %.

Češka

Češka narodna banka je določila razmerje DSTI v višini 50 % za potrošniški kredit, zavarovan s stanovanjsko nepremičnino, za financiranje nakupa lastniške stanovanjske nepremičnine prosilca, ki je v času odobritve posojila mlajši od 36 let, ali prosilcev, ki živijo v zakonski zvezi ali registrirani partnerski skupnosti, od katerih vsaj eden ob odobritvi posojila še ni star 36 let, in razmerje DSTI 45 % za potrošniški kredit, zavarovan s stanovanjsko nepremičnino drugih prosilcev, kot je navedeno zgoraj.

Estonija

Za vse kreditne institucije, ki delujejo v Estoniji, velja omejitev DSTI, ki ne presega 50 % neto prihodka posojilojemalca za nova stanovanjska posojila. Razmerje DSTI se izračuna z uporabo obrestne mere v posojilni pogodbi (osnovna obrestna mera plus marža) plus 2 odstotni točki ali letne obrestne mere 6 %, kar je višje. Mejo(-e) lahko preseže do 15% zneska novih stanovanjskih posojil, izdanih v četrletju.

Francija

Kreditnim institucijam in finančnim družbam se priporoča, da zagotovijo, da za nova posojila za stanovanjske nepremičnine (razen ponovnih pogajanj, refinanciranja neporavnanih stanovanjskih posojil in kreditne konsolidacije) i) DSTI ne presega 35 % in ii) zapadlost posojila ne presega 25 let. Medtem ko je najdaljša amortizacijska doba določena na 25 let, se lahko tej 25-letni zapadlosti doda do 2 dodatni leti odloga v primerih, ko obstaja zamik med izplačilom posojila in datumom, ko je možno vselitev (zaostanek je povezan z gradnjo ali težkimi obnovitvenimi deli).

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1. Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov

Predlog zakona ne bo imel posledic v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov

Predlog zakona ne določa dodatnih administrativnih obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2. Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi ali varstvenimi vidiki

Predlog zakona ne bo imel posledic za okolje.

6.3. Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za podjetja in potrošnike

S predlogom zakona se bo omogočilo večji kreditni potencial potrošnikom.

6.4 Presoja posledic za socialno področje

Predlog zakona ne bo imel posledic na socialnem področju.

6.5. Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona ne bo imel posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6. Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo imel posledic za druga področja.

6.7. Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeti zakon bo objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije.

Določbe predloga zakona bo izvajala in uveljavlja Banka Slovenije v okviru makrobonitetnih ukrepov na področju kreditiranja potrošnikov.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

V zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona, ni drugih pomembnih okoliščin.

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Pri predlogu zakona javnost ni sodelovala.

8. Podatek o zunanjem strokovnjaku oziroma pravni osebi, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona (osebno ime in naziv fizične osebe ali firma in naslov pravne osebe):

Pri pripravi zakona ni sodeloval zunanji strokovnjak.

9. Znesek plačila, ki ga je oseba iz prejšnje alineje v ta namen prejela:

Plačil v zvezi s pripravo predloga zakona ni bilo.

10. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles:

- Klemen Boštjančič, minister
- Nikolina Prah, državna sekretarka
- mag. Saša Jazbec, državna sekretarka
- Tilen Božič, državni sekretar
- Urška Cvelbar, generalna direktorica Direktorata za finančni sistem
- mag. Robert Petek, vodja Sektorja za bančništvo
- Teja Šuster, podsekretarka
- mag. Primož Šešek, podsekretar

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema (Uradni list RS, št. 100/13) se v 18. členu za drugim odstavkom doda nov, tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Nadzorni organi pri izvajanju makrobonitetnega nadzora po tem zakonu niso vezani na določbe glede omejitve izvršbe, kot jih določajo predpisi, ki urejajo izvršbo in zavarovanje.«.

KONČNA DOLOČBA

2. člen (začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

V 18. členu Zakona o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema (Uradni list RS, št. 100/13) se doda nov tretji odstavek, ki določa, da nadzorni organi pri izvajanju makrobonitetnega nadzora po tem zakonu niso vezani na določbe glede omejitve izvršbe, kot jih določajo predpisi, ki urejajo izvršbo in zavarovanje.

Banka Slovenije je pri določanju makrobonitetnih ukrepov glede omejitve kreditiranja potrošnikov določila tudi znesek, ki mora minimalno ostati potrošniku vsak mesec, sicer ne v postopku izvršbe, ampak po poplačilu vseh obrokov iz kreditnih pogodb, pri čemer se je glede višine tega zneska sklicevala na določbe ZIZ, ki takšen znesek določa v primeru izvršbe na denarna sredstva dolžnika.

V primeru izvršbe je smiselno in potrebno, da se z zakonom oblastno določi navedena omejitev, saj je treba dolžniku zagotoviti minimalne pogoje za njegovo preživetje. Tudi v primeru kreditiranja potrošnikov je sicer v interesu preprečevanja pretiranega zadolževanja in v skrbi za ohranjanje finančne stabilnosti (zmanjševanje možnosti nastanka slabih terjatev) potrebna in smiselna omejitev, vendar gre pri kreditiranju v primerjavi z izvršbo za prostovoljno odločitev potrošnika za sklenitev kredita. Pri makrobonitetni politiki, ki jo neodvisno izvaja Banka Slovenije, je kot omenjeno prav tako smiselno upoštevati, da mora potrošniku ostati po poplačilu mesečnega obroka kredita določen minimalni znesek. Ker pa gre pri sklenitvi kredita za čisto drug pravni postopek kot pri izvršbi, kjer je smiselna višja raven varstva potrošnika, saj je postopek izvršbe za potrošnika prisilne narave, se pri odobranju kreditov omejitev z zneskom 76 % minimalne plače po nepotrebnem negativno vpliva na kreditno sposobnost posameznikov. Velja tudi upoštevati, da na obseg kreditiranja vplivajo tudi drugi makrobonitetni ukrepi ter omejitve, ki jih določata zakon, ki ureja bančništvo, in zakon, ki ureja potrošniške kredite.

Ker Banka Slovenije makrobonitetne ukrepe izvaja samostojno in neodvisno, vse v javnem interesu varovanja finančne stabilnosti, tako ni primerno, da je vezana z omejitvami, ki v interesu varovanja socialnega položaja posameznika veljajo na čisto drugem pravnem področju (izvršba). Tudi primerjalna praksa drugih držav kaže na to, da se pri makrobonitetnih ukrepih kreditiranja ne poslužujejo kriterija minimalne plače.

V kolikor bo imel potrošnik težave z odplačilom kredita, se bo tudi v postopku izvršbe s strani banke upošteval minimalni znesek po ZIZ, ki mora potrošniku ostati na računu. Dejstvo je, da se z morebitnim znižanjem odstotka minimalne bruto plače kot kriterija za ostanek dohodka za preživetje povečuje kreditno tveganje za banke. A glede na to, da v praksi obstajajo še drugi ukrepi za varovanje kapitalske pozicije bank (blažilniki) in več vrst zavarovanj kreditnih obveznosti, bo dodani tretji odstavek tako v praksi še vedno omogočal dovoljšne varstvo socialnega položaja potrošnika in obvladovanje tveganj v bankah ob hkratni povečani možnosti za njegovo kreditiranje.

K 2. členu

S končno določbo se določa, da zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Krajša *vacatio legis* se predlaga, ker je potrebno, da se omogoči čim prejšnja sprostitev omejitev kreditiranja za potrošnike.

IV. BESEDILO ČLENA, KI SE SPREMINJA:

Zakonu o makrobonitetnem nadzoru finančnega sistema (Uradni list RS, št. 100/13)

18. člen (način izvajanja makrobonitetnega nadzora)

(1) Nadzorni organi izvajajo makrobonitetni nadzor nad finančnimi družbami s spremljanjem, zbiranjem in preverjanjem poročil in obvestil finančnih družb ter z izvajanjem pregledov poslovanja finančnih družb, z izrekanjem ukrepov nadzora v skladu s področnimi zakoni in izrekanjem makrobonitetnih nadzornih ukrepov in instrumentov v skladu s tem zakonom. Poleg tega nadzorni organi:

- nudijo odboru analitično podporo pri opredeljevanju, zbiranju in analizi informacij, potrebnih za izvajanje nalog po tem zakonu,
- predlagajo odboru načine ugotavljanja sistemsko pomembnih institucij,
- ocenjujejo sistemska tveganja na področju iz njihove pristojnosti in predlagajo odboru ustrezno ukrepanje.

(2) Nadzorni organi skupaj z odborom sodelujejo pri dejavnostih ESRB. Pri izvajanju svojih nalog in pristojnosti na podlagi tega zakona upoštevajo smernice in druga priporočila ESRB oziroma, če jih ne upoštevajo, to obrazložijo.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU:

Vlada Republike Slovenije v skladu s 142. členom Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US in 11/21; v nadaljnjem besedilu: PoDZ-1) predlaga, da se predlog zakona obravnava po skrajšanem zakonodajnem postopku. Predlog zakona predstavlja manj zahtevno dopolnitev, kar prva alineja prvega odstavka 142. člena PoDZ-1 določata kot enega od razlogov za skrajšani postopek.

VI. PRILOGE:

/